

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 141/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. P., t. č. vo väzbe, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Partizánske sp. zn. 0 Tp 1/2012 z 5. januára 2012, ako aj uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2 Tpo 3/2012 z 24. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. februára 2012 doručená sťažnosť M. P., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Partizánske (ďalej len „okresný

súd“) sp. zn. 0 Tp 1/2012 z 5. januára 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“), ako aj uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Tpo 3/2012 z 24. januára 2012 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: «Dňa: 5. 1. 2012 som bol vzatý do väzby rozhodnutím Okr. súdu v Partizánskom spojeným s rozhodnutím Kraj. súdu v Trenčíne zo dňa 24. 1. 2012, kde na HP som do zápisnice o HP zo dňa: 5. 1. 2012 uviedol, že využívam právo podania návrhu nahradenia väzby finančnou zárukou, čo som aj uskutočnil a to ústnou formou, keďže prechádzajúci návrh som nemohol fyzicky naplniť z dôvodov, že išlo o písomný sľub ponúkaný súdu, avšak taktiež ústnou formou...

Do väzby som bol vzatý, avšak bez akejkoľvek reakcie na ponúkaný (ústny) návrh nahradenia resp. ponechania ma na slobode okresným súdom. Som názoru, že ponúkaná alternatíva nie je podmienená práve písomnou ako materiálnou formou, nakoľko išlo o návrh finančnej záruky, kde to zákon – podľa môjho názoru – bližšie nešpecifikuje.

Teba je nesporné, že tento návrh (fin. záruky) som podal v súlade s Tr. poriadkom.

Ďalej je nesporné, že – porušiteľ – Okr. súd v PE mal o tomto návrhu vedomosť, keďže bol podaný priamo na pojednávaní, ako aj písomný sľub, ktorý však nenaplnil materiálne podmienky. I keď tieto alternatívy boli navrhnuté v poradí reagovanie a samotné rozhodovanie súdom bolo len o jednom návrhu, v tomto prípade o ponúkanom pís. sľube.

Absenciu rozhodovania o návrhu nahr. finančnou zárukou, tým zároveň i odôvodnenia považujem za nesprávne konanie, čím mi bolo odopreté právo na súdnu a právnu ochranu, čo o. i. zahŕňa právo na odôvodnenie a prejednanie uvedené v čl. 46 ods. 1 Ú-SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Vzhľadom na tú skutočnosť, že som podal síce opravný prostriedok proti prvoinštancii, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trenčíne – sťažnosť, ktorú som však z iných dôvodov neodôvodnil sám.

Keďže druhoinštancia – KS-TN rozhodoval o podanej sťažnosti, zo zákonnej povinnosti prináležalo preskúmať i konanie, ktoré mu predchádzalo, avšak ani tento sa nijak nevyjadril a ani sám nerozhodol... čím taktiež – podľa môjho názoru – pochybil a správoplatnil takouto procesnou vadou trpiace rozhodnutie okresného súdu, čím sa

priamo podieľal na porušení vyššie spomínaných práv. (nespomínajúc na „redukciu“ práva na obhajobu).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, ako aj podmienku, ktorú musí spĺňať účastník konania pred ústavným súdom si dovoľím navrhnúť, aby v prípade stotožnenia sa s mojimi argumentami voči porušeniu spomínaných práv, mi stanovil advokáta v tomto konaní, vzhľadom na to, že sa nachádzam vo väzbe a nemám fin. prostriedky v prípade, že ide o sťažnosť zrejme úspešnú.»

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že:

„Okresný súd v Partizánskom v konaní pod č. k. 0 Tp 1/2012 zo dňa 5. 1. 2012 porušil čl. 46 ods. 1 Ú-SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru tým, že sa nezaoberal podaným návrhom M. P.

Krajský súd v Trenčíne v konaní pod č. k. 2 Tpo/3/2012 zo dňa 24. 1. 2012 porušil čl. 46 ods. 1 Úst. SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru tým, že sa nezaoberal podaným návrhom M. P.

Uznesenia oboch súdov sa zrušujú, jednak uznesenie Okresného súdu v Partizánskom pod č. k. 0 Tp 1/2012 ako i uznesenie Krajského súdu v Trenčíne pod č. k. 2 Tpo/3/2012.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ vo svojej neperfektnej sťažnosti namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu. K porušeniu uvedených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že okresný súd, ako aj krajský súd v predmetnom konaní o jeho vzatí do väzby nerozhodli o jeho návrhu na nahradenie väzby peňažnou zárukou.

K namietanému porušeniu sťažovateľových práv uznesením okresného súdu z 5. januára 2012

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií ochrany práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. Zívala III. ÚS 3/02, Ölveczky III. ÚS 18/04, Mamonov III. ÚS 75/05, Karlin IV. ÚS 76/05).

Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku obvinený sa môže od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhopovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. Má právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom.

Podľa § 34 ods. 4 Trestného poriadku sú všetky orgány činné v trestnom konaní a súd povinné vždy obvineného o jeho právach poučiť vrátane významu priznania a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

Podľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nie je prípustná, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 185 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť.

Podľa § 185 ods. 2 Trestného poriadku sťažnosťou možno napadnúť každé uznesenie policajta okrem uznesenia o začatí trestného stíhania. Uznesenie súdu alebo prokurátora možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa, a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni.

Podľa § 190 ods. 1 Trestného poriadku orgán, proti ktorého uzneseniu sťažnosť smeruje, môže jej sám vyhovieť, ak sa zmena pôvodného uznesenia nedotkne práv inej strany trestného konania.

Podľa § 190 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku ak lehota na podanie sťažnosti už všetkým oprávneným osobám uplynula a sťažnosti sa nevyhovelo podľa odseku 1, predloží vec na rozhodnutie prokurátor alebo súd nadriadenému prokurátorovi alebo súdu.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Z uvedených ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že proti uzneseniu okresného súdu z 5. januára 2012 má sťažovateľ možnosť využiť účinné právne prostriedky, predovšetkým podanie sťažnosti. Rozhodovanie o sťažnosti patrí do právomoci príslušného nadriadeného súdu, ktorý bol oprávnený posúdiť všetky relevantné skutkové aj právne okolnosti daného prípadu, ako aj posúdiť prípadné procesné pochybenia okresného súdu.

Sťažovateľ teda realizáciou svojich práv v priebehu uvedeného konania mal možnosť účinným spôsobom namietat porušenie svojich práv, a preto ústavný súd jeho sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu sťažovateľových práv uznesením krajského súdu z 24. januára 2012

Podľa zistenia ústavného súdu zo zápisnice o výsluchu sťažovateľa na okresnom súde z 5. januára 2012 vyplýva, že okresný prokurátor podal proti sťažovateľovi návrh na jeho vzatie do väzby, ktorý mu bol doručený do vlastných rúk pred začatím jeho výsluchu. Po poučení sťažovateľa o jeho právach a uskutočnení výsluchu sťažovateľa i okresného prokurátora, okresný súd vyhlásil uznesenie, ktorým sťažovateľa podľa § 72 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzal do väzby a súčasne ho poučil o možnosti podať opravný prostriedok, ktorú sťažovateľ hneď využil vyhlásením, že proti uzneseniu okresného súdu o jeho vzatí do väzby podáva sťažnosť.

Okresný súd následne pristúpil k poučeniu sťažovateľa týkajúcemu sa jeho práva podať žiadosť o prepustenie na slobodu podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku, na ktoré obvinený reagoval vyhlásením, že žiadal o nahradenie väzby finančnou zárukou.

Podaním z 13. januára 2012 (doručeným okresnému súdu 18. januára 2012) doplnil sťažovateľ prostredníctvom svojej obhajkyne dôvody sťažnosti, v ktorých poukazoval predovšetkým na skutkové okolnosti svojho prípadu, avšak žiadosť o nahradenie väzby sťažovateľa peňažnou zárukou sa v rámci obsahu tohto podania nenachádza.

Sťažovateľ namieta, že krajský súd pri rozhodovaní o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 5. januára 2012 nerozhodol o jeho návrhu na nahradenie väzby peňažnou zárukou.

Z obsahu uznesenia krajského súdu z 24. januára 2012 vyplýva, že tento súd o nahradení väzby sťažovateľa peňažnou zárukou nerozhodoval. Krajský súd však v rámci konania o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 5. januára 2012 nemal dôvod preskúmať návrh sťažovateľa, ktorý si v rámci konania, v ktorom sa rozhodovalo o jeho vzatí do väzby, pred okresným súdom neuplatnil.

Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd nad rámec svojich povinností navyše sťažovateľovi na základe jeho výzvy oznámil, že o jeho návrhu nerozhodol vzhľadom na to, že ho urobil až po vyhlásení uznesenia okresného súdu z 5. januára 2012, a zároveň ho opätovne poučil o práve podať žiadosť o prepustenie na slobodu, ktorú môže spojiť s návrhom na nahradenie väzby peňažnou zárukou podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku.

S ohľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec tohto odôvodnenia ústavný súd uvádza, že sťažnosť sťažovateľa nespĺňala všetky náležitosti predpísané zákonom, avšak vzhľadom na to, že bola pri predbežnom

prerokovaní odmietnutá, bolo už bezpredmetné, aby ústavný súd pristúpil k zaslaníu výzvy sťažovateľovi na jej doplnenie. Z toho istého dôvodu sa bezpredmetným stalo aj rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. marca 2012